

Økonomiplan 2027 – 2030/ Årsbudsjett 2027

Fylkeskommunedirektørens forslag

5. november 2026

Økonomisk status

- Fylkeskommunen har god kontroll på økonomien
- Det er god budsjettdisiplin
- Fylkeskommunen har et høyt investeringsnivå – det er også nødvendig
- Det er økende gjeldsgrad og finansutgiftene tar stadig større andel av driftsbudsjettet
- Det er økt økonomisk handlingsrom, men også økte kostnader på mange områder
- Det er en økonomisk usikker tid og krevende å planlegge og budsjettere
  - Uro i verden, prisvekst, leveringsutfordringer, renteutvikling mv.

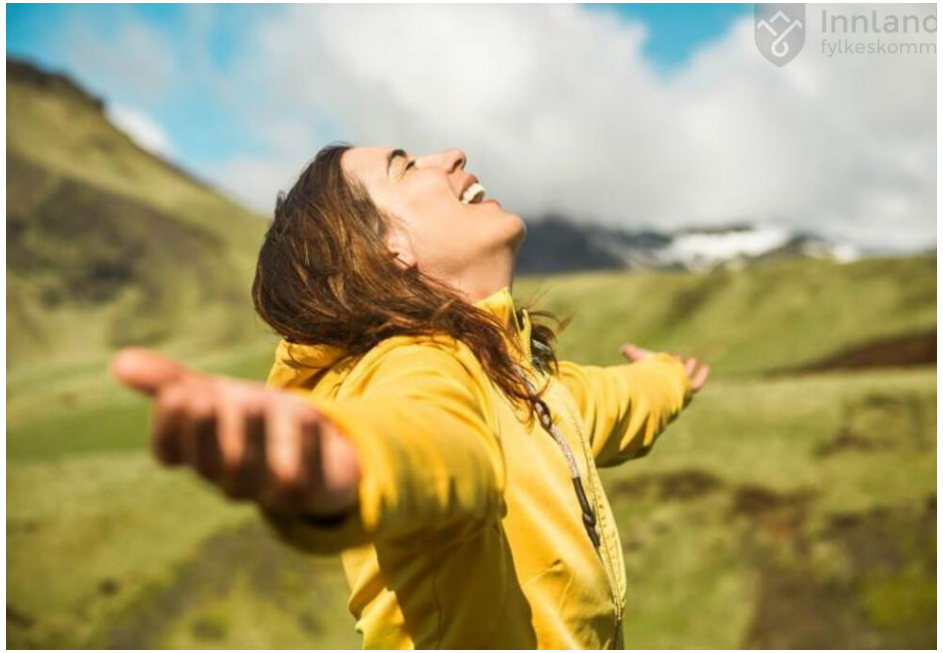
Fylkeskommunens utfordringer

- Det er store investerings- og vedlikeholdsbehov, spesielt på fylkesveger
- Kostnadene er økende i kollektivtransporten
- Som for resten av samfunnet
  - Økt fokus på samfunnssikkerhet og beredskap
  - Digitalisering og omstillingsbehov

Økt handlingsrom

- Det er økt økonomisk handlingsrom i dette budsjettet
- Økningen i frie inntekter i 2026 ble i stor grad benyttet til engangstiltak
- Statsbudsjettets anslag for realvekst i frie inntekter i 2027
  - 77 mill. kroner
- Varige økninger i rammetilskuddet i 2026
  - 123 mill. kroner
- Økt utbytte fra fylkeskraftselskapene
  - 25,7 mill. kroner i 2027

Hovedprioriteringer i forslaget

- Styrking av kollektivtransporten - til dekning av økte kostnader og opprettholdelse av tilbudet
- Et høyt investeringsnivå - spesielt på fylkesveger
- Økt egenfinansiering av investeringer
- Økte finanskostnader
- Tannhelse – flere prioriterte grupper
- Elevtallsvekst

Nøkkeltall i budsjettforslaget

- Sum driftsinntekter – 9,7 mrd. kroner
- Investeringsbudsjett
  - 2027: 1,2 mrd. kroner
  - Sum 2027-2030: 6,0 mrd. kroner
- Gjeld:
  - 2027: 6,0 mrd. kroner
  - 2030: 7,2 mrd. kroner
  - Gjeldsgrad: 61,4 % i 2027 – økende til 74,3 % i 2030
- Netto driftsresultat: 3,8 % i 2027

Gran kommune

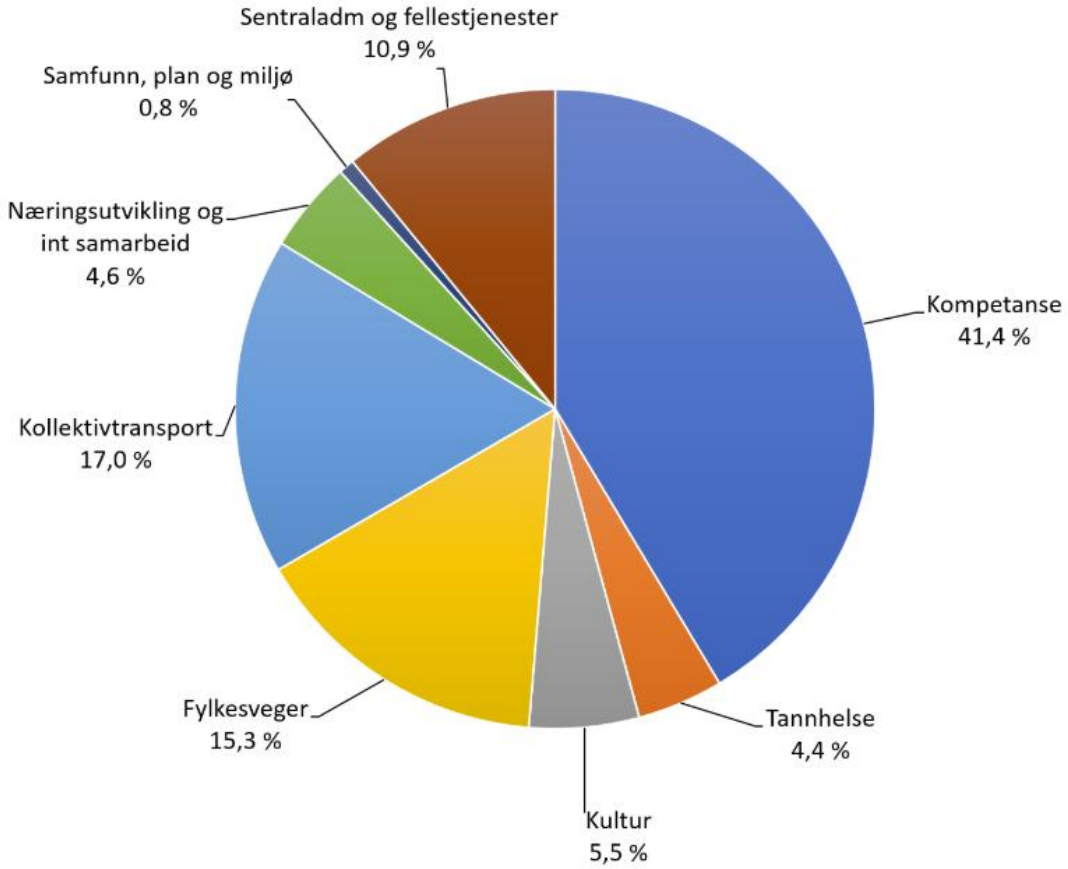

- Gran kommune bytter fylke 1.1.2028
- Det har praktiske og økonomiske konsekvenser for fylkeskommunen
- Vi får lavere inntekter pga. færre innbyggere, men også lavere utgifter da vi ikke lenger skal levere tjenester til innbyggerne i Gran
- Har startet den økonomiske tilpasningen, selv om det er statsbudsjettet for 2028 som gir oss de faktiske konsekvensene
- Dialog med Akershus fylkeskommune om overføring av ansatte, eiendeler og gjeld

Innlandet fylkeskommune

Rammeområdene

Fordeling av brutto driftsutgifter 2027

Rammeområde kompetanse

- Elevtallsøkning 15,3 mill. kroner
- Økt antall lærekontrakter 17,5 mill. kroner
- Skolegensere 2 mill. kroner

- Gevinst skolestruktur skolested Flisa – uttrekk 1,5 mill. kroner
- Gevinst skolestruktur eiendom – uttrekk netto 4,5 mill. kroner (fra 2030)

Rammeområde tannhelse

- Flere aldersgrupper har fått rett på rimeligere tannhelsetjenester de siste årene
- I dette budsjettet foreslås økte midler knyttet til:
  - 6,0 mill. kroner unge voksne 19-28 år
  - 5,5 mill. kroner til behandling i narkose (på Lillehammer tannklinikk)

Rammeområde fylkesveger

- Det har de siste årene vært store budsjettøkninger til drift og vedlikehold fylkesveger som har gitt behov for flere ansatte.
- Flere stillinger (ca. 10 årsverk) på 11,5 mill. kroner innen sentraladministrasjonen dekkes ved å flytte midler fra rammeområde fylkesveger.

Rammeområde kollektivtransport

- Kostnadsøkning i eksisterende kontrakter
  - Økte indekser i eksisterende kontrakter - lagt inn en styrking på 30 mill. kroner fra 2027
  - Kostnadsutviklingen vil overvåkes og om nødvendig gjennomføre en budsjettjustering i 2027
- Statsbudsjettet 2027: Økt C02-avgift, men redusert veibruksavgift – trekk i rammetilskuddet
  - Reduksjon kollektivtransport: -2,1 mill. kroner fra 2027

Kollektivtransport forts.

- Handlingsplan for kollektivtransport 2027 – 2030
- Foreslått styrking – kostnadsøkning nye kontrakter:
  - 2027: 11 mill. kroner
  - 2028: 36 mill. kroner
  - 2029: 64 mill. kroner
  - 2030: 100 mill. kroner
- Styrkingene er noe lavere enn i vedtaket jf. handlingsplanen
- Stor usikkerhet knyttet til hva som blir faktisk kostnadsøkning før de nye kontraktene er inngått
- Kan håndteres i senere rulleringer av økonomiplanen
- Kostnadsveksten gjelder i alle fylkeskommunene og det kan komme økte rammeoverføringer i senere statsbudsjetter

Rammeområde samfunn, plan og miljø

- ATP – by-samarbeid (fornyelse samarbeidsavtaler)
  - Dekning i 2027 – gjenstående midler fond tidligere SUA
  - Fra 2028 – styrking med 2,25 mill. kroner

Rammeområde sentraladm. og fellestjenester

- 8 mill. kroner til Kjølemaskiner datarom FH3
- 1 mill. kroner til nytt kvalitetsverktøy
- 0,7 mill. kroner til tilsyn drosjesentraler (helårsvirkning fra 2027 – 0,7 mill. kroner ble tilført i fjor)
- Diverse mindre økninger knyttet til ny nettløsning, ekstraordinært fylkesting i 2027 og husleieøkninger (flere rammeområder) og valg annet hvert år

Innlandet fylkeskommune

Omstilling

Skole- og tilbudsstruktur og tannklinikkstruktur

- Skole- og tilbudsstruktur
  - Personalmessige konsekvenser og midlertidige omstillingskostnader som går over noe tid.
  - Fullføre investeringsprosjekter som følge av vedtaket, herunder ny bygghall ved Sentrum videregående skole og nytt internat ved Solør videregående skole.
- Tannklinikkstruktur
  - Gjennomgang av tannhelsetjenesten - utredning pågår
  - Ny og større tannklinikk i FH2 - gjennomføring

Effektivisering sentraladministrasjonen

- Det ble i økonomiplan 2026-2029 vedtatt rammekutt i sentraladministrasjonen som var begrunnet blant annet med følgende: *"Sentraladministrasjonen gjennomfører gevinstrealisering som følge av OU-prosessen. Som del av denne prosessen skal også generell effektivisering av, og prossessoptimalisering i, sentraladministrasjonen gjennomføres. Den kvantifiserte gevinstrealiseringen er å anse som en minimumsforventning."*
- Gjennomført OU-prosjekt i sentraladministrasjonen fokuserte på ny struktur, og det lå få forslag der ift. effektivisering og prosessoptimalisering. Fylkeskommunedirektøren vurderer at fylkeskommunen trenger ekstern bistand ift. dette og foreslår å sette av 2 mill. kroner.

Omstillingsfondet

mill. kroner	2026
Status pr 1.1.2026	1,9
Avsetning jf. ØKPL 2025-2028 - skolestruktur	10,0
Styrking fondet jf. ØKPL 2026-2029 - omdisp. fra andre	6,6
Skolestruktrur - personalpolitiske tiltak	-1,4
Skolestruktrur - pukkelkostnader	-6,8
Digitaliseringsprosjekt	-0,8
Prognose 31.12.	**9,5**

mill. kroner	2027	2028	2029	2030
Prognose 1.1.2026	**9,5**			
Skolestruktrur - personalpolitiske tiltak	-0,8			
Skolestruktrur - pukkelkostnader	-0,7			
Digitaliseringsprosjekt	-2,0	-2,0	-2,0	
Ekstern bistand - oppfølging av OU/effektivisering sentraladm	-2,0			
Status pr. 31.12. - prognose	**4,0**	**2,0**	**0,0**	**0,0**

Innlandet fylkeskommune

Rammekutt og Gran

Gran kommune til Akershus fylke fra 2028 - økonomiske konsekvenser

- Foreløpige økonomiske konsekvenser er revidert sep. 2026:
  - Reduserte frie inntekter på 257 mill. kroner.
  - Reduserte utgifter på 200 mill. kroner
  - **Netto tap ca. 57 mill. kroner**
- Ikke med, blant annet:
  - Tilskuddsordninger
  - Administrasjon
  - Samfunns- og næringsutviklingsmidler

	Reduserte driftsutgifter	Kommentar
Hadeland VGS	51 700	Regnskap 2025
Fagopplæring - læretilskudd	12 000	Regnskap 2025
Fagopplæring - gjestelærlinger/gjesteprøver	1 200	Regnskap 2025
Karriere Innlandet	5 200	Regnskap 2025
Tannklinikk	9 100	Regnskap 2025
Eiendomsdrift	10 000	
Fylkesveg	28 000	eks. mva
Randsfjordferja	17 700	eks. mva
Kollektivtransport	35 800	
Finanskostnader	32 000	Basert på restverdi gjeld Hadeland VGS og Randsfjordferja 31.12.27. Estimert rentenivå på 5 %.
Reduserte kostnader	**200 700**	

Økonomiske konsekvenser Gran

- Tabellen foran viser at det blir et netto tap
- Det blir et større inntektstap enn vi kan ta ut i reduserte utgifter
- Det ble i ØKPL 2026-2029 lagt inn rammekutt på 10 mill. kroner i 2028 og 40 mill. kroner fra 2029
- Rammekuttet ble lagt som foreløpig på rammeområde 8/ansvar FKD, men er forutsatt fordelt på alle rammeområder
- Fordeles i denne rulleringen

Rammekutt lavere inntekter Gran

Rammeområder – mill. kroner	2027	2028	Fra 2029
Kompetanse		- 2,5	- 10,0
Tannhelse		- 0,5	- 3,0
Kultur		- 0,5	- 4,0
Fylkesveger		- 1,0	- 5,0
Kollektivtransport		-1,0	- 5,0
Næring og internasjonalt samarbeid - Uspesifisert - BIO (red. fra 5 til 3 pluss justere innretning)	 - 2,0	 - 2,0	 - 4,0 - 2,0
Samfunn, plan og miljø - Uspesifisert - IPR Hadeland		 - 0,25 - 1,25	 - 1,75 - 1,25
Sentraladministrasjon (må fordeles på avd)		- 1,0	- 4,0
SUM	**- 2**	**- 10**	**- 40**

Innlandet fylkeskommune

Finansinntekter og -utgifter

Renter og avdrag

Rentesatser	2027	2028	2029	2030
Rente langsiktig gjeld	5,50 %	5,35 %	5,05 %	4,80 %
Rente likvide plasseringer	5,50 %	5,35 %	5,05 %	4,80 %
Rente komp.ordning transporttiltak	4,00 %	3,00 %	3,00 %	3,00 %
Rente komp.ordning skole	4,00 %	3,00 %	3,00 %	3,00 %

Tall i mill. kroner	2027	2028	2029	2030
Renteutgifter	320,8	334,4	344,3	327,8
Renteinntekter	-170,3	-169,4	-159,4	-149,4
Avkastning plasseringer	-8,1	-8,1	-8,1	-8,1
Sum netto renteutgifter	**142,4**	**156,9**	**176,8**	**170,3**
Avdrag	377,8	406,1	429,1	429,1
Sum renter og avdrag	**520,2**	**563,0**	**606,0**	**599,4**
Andre generelle driftsinntekter:				
Rentekompensasjon (tilskudd) fra staten	-41,6	-26,5	-21,8	-17,3

Sum økning ift Økplan 2026-2029:	**60,8**	**55,6**	**58,1**	**56,1**

Utbytte

Tall i mill. kroner	Økplan 2027-2030			
	2027	2028	2029	2030
Hedmark fylkeskraft - anslag utbytte	92,6	84,6	86,1	86,7
Oppland fylkeskraft - anslag utbytte	71,4	65,1	66,3	66,1
Sum utbytte fra kraftselskapene	**164,0**	**149,7**	**152,4**	**152,8**
Netto verdiøkning forvaltn.kapital inkl div fratrekk	13,0	13,0	13,0	13,0
Sum utbytte fra kraftselskapene inkl netto verdiøkning	**177,0**	**162,7**	**165,4**	**165,8**
Utbytte fra Innovasjon Norge - anslag	**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,0**
Sum utbytte i alt	**178,0**	**163,7**	**166,4**	**166,8**
Sum økt utbytte i alt ift Økplan 2026-2029	**24,7**	**8,1**	**8,7**	**9,1**

Innlandet fylkeskommune

Investeringer og finansiering 2027-2030

Investeringer og finansiering 2027-2030

Tall i mill. kroner	2027	2028	2029	2030	2027-2030
Kompetanse	207,6	376,2	434,4	404,5	1 422,8
Tannhelse	20,6	144,1	40,8		205,4
Fylkesveger	933,4	1 189,2	1 174,5	1 060,8	4 357,8
Kollektivtransport	5,3				5,3
Sentraladm. og fellestjenester	14,8	1,5	7,1		23,4
SUM investeringer	**1 181,7**	**1 711,0**	**1 656,8**	**1 465,3**	**6 014,7**

Finansiering:

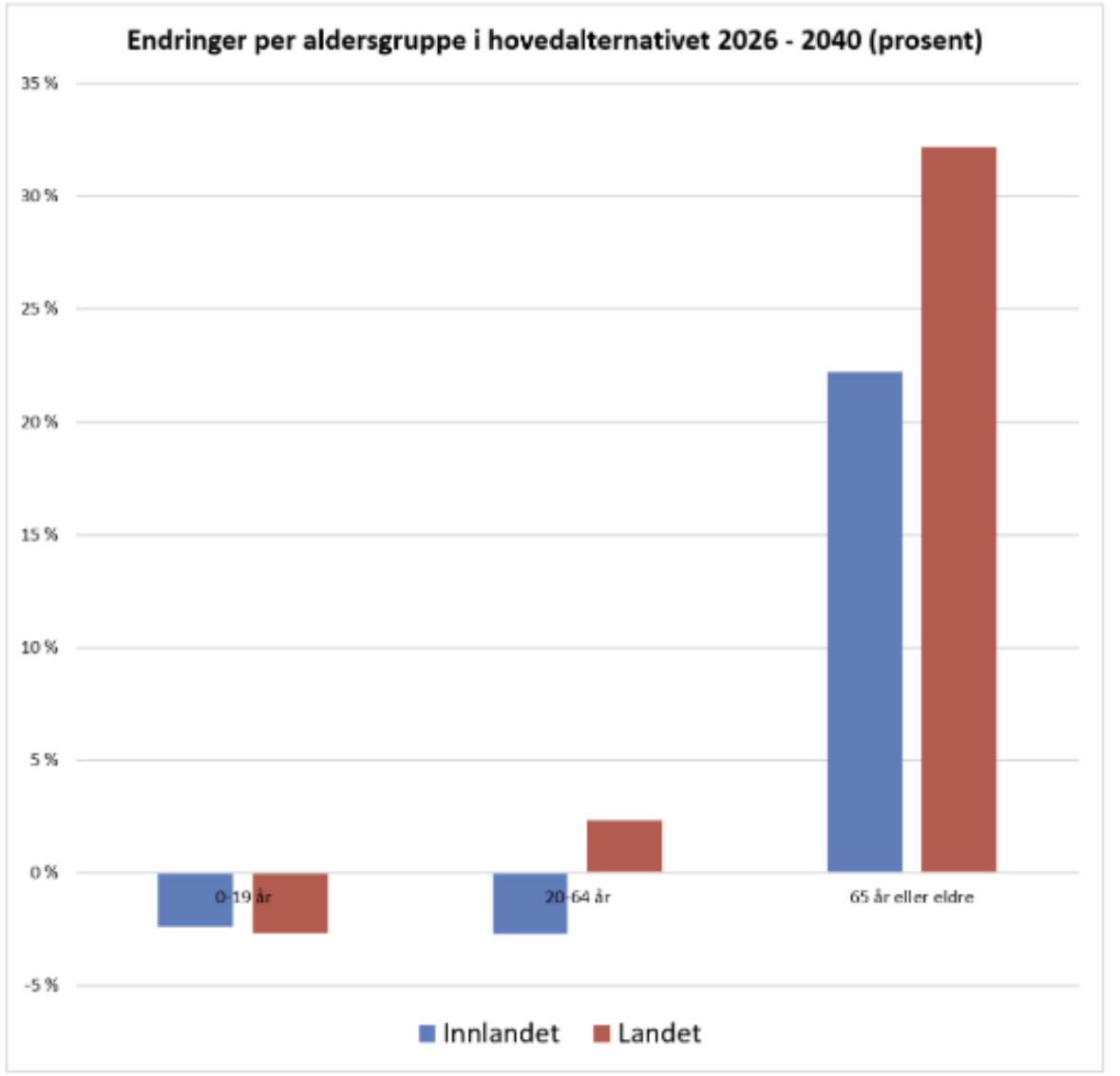
Tall i mill. kroner	2027	2028	2029	2030	2027-2030
Mva-komp.	-196,9	-285,2	-276,1	-244,2	-1 002,5
Overføring fra drift *	-396,3	-397,4	-335,4	-294,7	-1 424,0
Bruk av ubundet investeringsfond			-67,5	-136,0	-203,6
Statlige midler (anslag/Tretten bru)	-19,9	-112,4	-174,8		-307,1
Låneopptak	-568,5	-915,9	-802,9	-790,3	-3 077,7
Sum finansiering	**-1 181,7**	**-1 711,0**	**-1 656,8**	**-1 465,3**	**-6 014,7**

** inkl bruk av egenfinansieringsfond*

Innlandet fylkeskommune

Økonomisk bærekraft

Demografi

Figur 4. Kilde: Statistisk Sentralbyrå. Tabell nr. 14746.

Økonomiske styringsparametere

	Mål	2027	2028	2029	2030
Netto driftsresultat	4 %	3,8 %	3,3 %	2,8 %	2,5 %
Egenfinansiering* i % av driftsinntekter	4 %	4,1 %	4,1 %	4,1 %	4,4 %
Egenfinansiering* i % av investeringsutgifter	30 %	34,2 %	25,2 %	27,8 %	29,4 %
Gjeld i % av driftsinntekter	75 %	61,4 %	66,7 %	70,6 %	74,3 %
Sum generelt disposisjonsfond og reservefond	Minst 350 mill. kroner pr. 1.1.	Måles 1.1	-	-	-
Andel frie disposisjonsfond	Minst 5 %	Måles 1.1	-	-	-

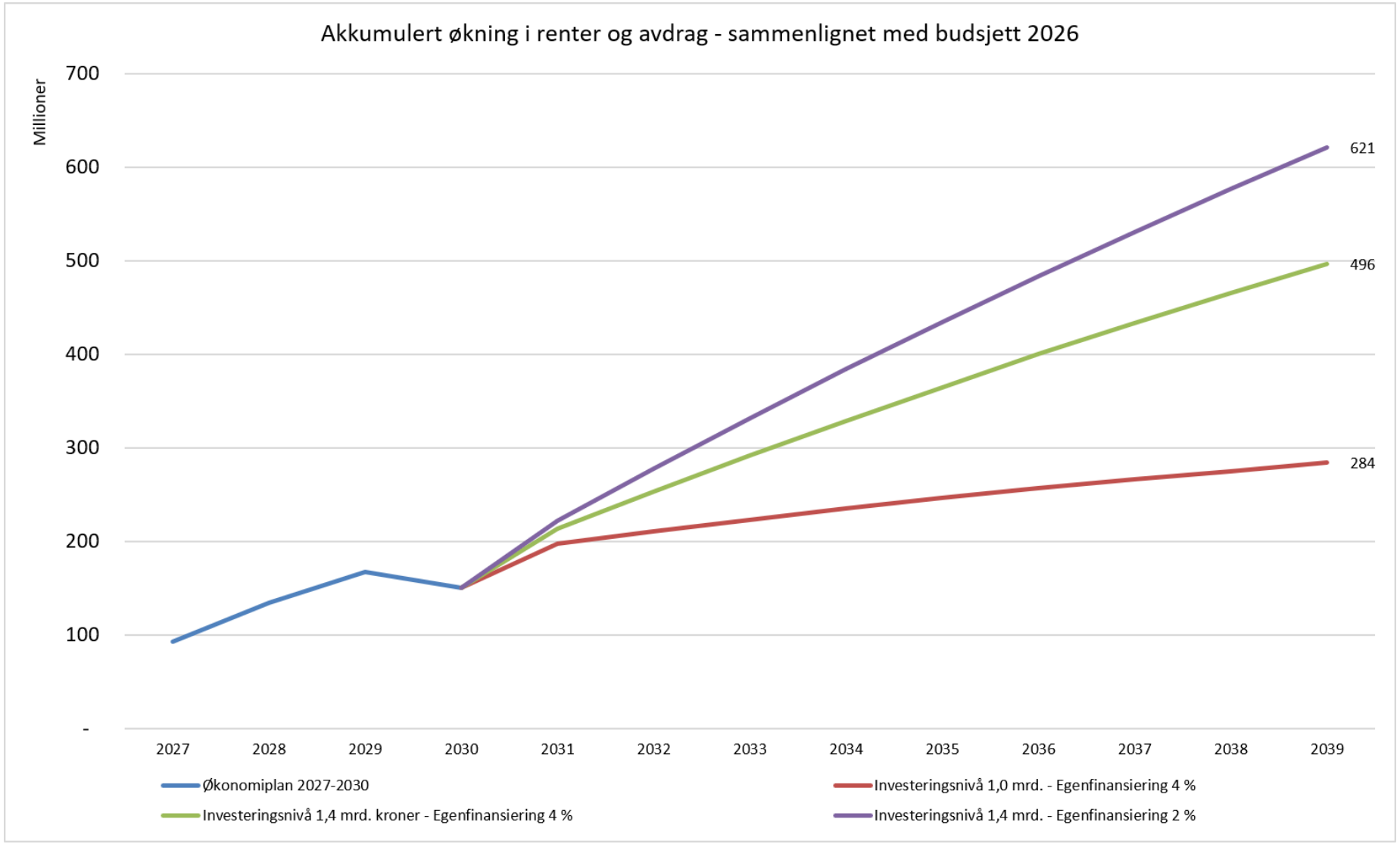
*Inklusiv bruk av fondsmidler

Egenfinansiering

Mill. kroner	2027	2028	2029	2030
Overføring fra drift	371,3	357,4	295,4	240,4
Bruk av egenfinansieringsfond	25,0	40,0	40,0	54,3
Bruk av ubundet investeringsfond			67,5	136,0
SUM egenfinansiering	**396,3**	**397,4**	**402,9**	**430,7**

- Fylkeskommunen har store investeringsbehov og det må investeres for å opprettholde verdien på våre eiendeler.
- Da er det viktig at dette gjøres på en bærekraftig måte med tilstrekkelig egenfinansiering.

12-års prognose

Økning i kostnader til renter og avdrag

- Et varig årlig investeringsnivå på 1,4 mrd. kroner og en egenfinansiering på 2 %, kan gi en økning på 621 mill. kroner i årlige finansutgifter i 2039*.
- Et varig årlig investeringsnivå, på 1,4 mrd. kroner og en egenfinansiering på 4 %, kan gi en økning på 496 mill. kroner i årlige finansutgifter i 2039*.
- Det er viktig med måloppnåelse på begge handlingsreglene for egenfinansiering
  - 4 % av driftsinntekter
  - 30 % som andel av finansiering av investeringer

*Sammenlignet med revidert budsjett 2026, eksklusive ekstraordinært avdrag.

Innlandet fylkeskommune

Tidsplan

Tidsplan politisk

- Fylkeskommunedirektørens forslag legges fram 5. november kl 9 v/Tron Bamrud.
- Spørsmål fra politikerne til fylkeskommunedirektørens budsjettforslag mottas i perioden 6. november til 20. november 2026 i politikermodulen til Framsikt.
- Fra den 6. november 2026 har representanter på fylkestinget mulighet til å lage egne budsjettforslag i politikermodulen til Framsikt.
- Budsjettseminar for fylkestinget 12. november 2026 – nærmere gjennomgang.
- Opplæring i politikermodulen til Framsikt 13. november 2026
- Partienes budsjettforslag legges fram for innstillende fylkesutvalg 1. desember 2026.
- Fylkestinget behandler og vedtar Økonomiplan 2027-2030/Årsbudsjett 2027 15.-17. desember 2026.

Økonomiplan 2027-2030/Årsbudsjett 2027

Tankeplass - Pilegrimsmerket Ringsaker kommune

Foto: Barbora Hollan

Økonomiplan 2027-2030